7Ste Jaargang — Nr 4

Zaterdag 26 Januari 1929

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG.

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel . . . . fr. 1.00
Tusschen Allerlei- en Provincienieuws fr. 2.00
Vonnissen en Doodsberichten . fr. 3.00
KLEINE AANKONDIGINGEN:
Van 1 tot 4 regels . . . . fr. 2.50
Elke regel meer . . . . . fr. 0.50
Voor meer dan één inlassching, prijs volgens kkoord.

Alle aankondigingen en mededeelingen moeten ons toekomen voor Donderdagmiddag.

BUREEL EN REDACTIE:
Drukkerij COLLEE
Naaml. Maatschappij
TONGEREN.
Postcheckrekening nummer 84855.
Telefoon 12.

Abonnementsprijs: fr. 12.50 per jaar, vooraf betaalbaar.
30 centimen het nummer.
Alle toezendingen van geld, brieven en aankondigingen, moeten franco gedaan worden aan den uitgever.

Huis C. VELGHE & Co

80-82, Maestrichterstraat,
Tongeren.

DE BESTE STOFFEN.
DE BESTE KLEEDEREN.

ANDERE TIJDEN ANDERE ZEDEN!

Graag hoorde Grootvader vertellen van zijnen tijd. Och toen was alles veel goedkooper, veel beter en veel schooner dan nu. Toen vooral waren de menschen degelijker en de kinderen braaf en onderdanig.

Vader heeft erg van de huidige manier van leven niets meer. Hij was afkeerig van al de nieuwigheden. Vooral kon hij geweldig uitvallen tegen die jongeriuden, die — om zijn woorden te gebruiken — verdronken zijn en ze weer gezien hebben.

Als we dan ondeugend inbrachten: Maar grootvader de tijden zijn veranderd! schudde hij 't grijze hoofd,

— De tijden ja zijn d zelfde. . het is Zomer het is Winter als vroeher, maar de menschen zijn veranderd

Wij kwispeldden even tegen elkander en vraagden het waar.

— Maar grootvader nu bestaan de menschen ook nog uit vleesch en been

— Dat is het alleemaal niet kinderen maar in de gedachten, in de levensopvatting zit het hen!

— Volgens grootvadertje bestaan er geen brave menschen meer, zeid-n wij tot elkaar, en wij keken daarbij hoog ernstig alsof we het voor eigen rekening namen.

Dan troonde de oude man: Gij moet niet denken dat ik het op u heb. Maar toch is er een slechte stroming onder de menschen. Ze zijn te weet, too . ze zijn.

Grootvader wist niet de handen over elkaar. Iemand die lastig wordt vinden kan voor zij geduchten. Eindelijk vond hij het.

— Ze zijn niet ernstig genoeg meer, neen volstrek niet ernstig. Zij denken niet meer na over het te en.

Later heb ik pas de ware beteekenis van grootvaders woorden begrepen.

Ieder mensch verlangt naar geluk. Velen grijpen het zonder nadenken, waar zij het krijgen kunnen. En ten den huiskring wordt het nagejaagd, op wegen die ten ondergang leiden. De christelijke opvatting van het leven staat regelrecht tegenover de moderne geldgrie. Zoo weinig mogelijk arbeiden en zoo veel mogelijk genieten!

Wij leven het volle leven mede en op het voorhoofd dragen wij de groeven van zorg en rond de mondhoeken de trekken van levensmoeheid

Inwegeheid! O dat is goed voor zwart kijkers, diepzinnigen. Neen ingetreden past leuer van ons; het is een blik werpen in onze eigen gemoed, en nagaan wat de Christene leering ons voorschrijft

Het is aangenaam weg eens te komen in een huisgezin, waar die christengeest nog heerscht

De kinderen ten einde, de huisgenoten zitten in de woonkamer rond de tafel; zachte en bedaarde, vredig-gezellig is bekroven den goedgeurenden dag. Vroolijke gezegden geestige woorden, als lichtende sprinkels, leggen getuigenis af van gezonden zelfzin.

Daar klinkt vaders stem prijzend of soms vermanend over de kinde hoofden. Daar galmt moeders zoete vergeelijkend, opbeurend troostend haar schateri kinderlach, maar alles wordt stil, wanneer het uur van gebed aanbreekt

Zulk familieleven is de ware leerschool van levenslust, maar in onze tijden worden zij helaas steeds meer en meer zeldzaam Zulk familieleven behoort haast niet meer tot onze zeden Het zijn nu: «Ander tijden, ander zeden»

Jammer maar, dat wij er zooveel bij verloren hebben!

Een Protestantsch Oordeel

In het Protestantsch tijdschrift «Hoch Kirch» schreft de protestansche professor H. Hansenius:

1. De hervormingsbeweging in 1517 begonnen, dat is de beweging van het protestantisme, heeft wel goed gedaan, maar ook veel kwaad. Ik zou kunnen zeggen, dat zij een duivel heeft uitgedreven, en er zeven, die nog veel erger zijn dan de eerste heeft binnen gevoegen.

2. De hervorming zou men beter heeten een misvorming.

3. Het protestantisme gelijkt aan den verloren zoon uit het evangelie: de Katholieke kerk integendeel is de zoon, die trouw is en te huis bleef.

4. De kerk die moest hervormd worden de protestantsche kerk, is slecht hervormd en biedt vele tekorten aan.

5. Het huidige kruim van het protestantisme is het overbluijven van enkele geloovigen midden een groote massa die verloren gaat. De ongeloovigheid gaat altijd voort en 't getal der geloovigen vermindert: bij velen is het de geestelijke dood, bij enkele anderen nog een sprankel van leven.

6. De protestantsche subjectiviteit, of beschouwing der geloofspunten uitsluitend vanaf zijn eigen persoonlijke opvattingen, dit wil zeggen: dat elkeen puis voor zich zelven is, is de oorsprong en ook de oorzaak van het tekst en de elleende van het protestantisme.

Zulke bekentenissen van een hoogstaanden, doch rechtzinnigen, protestantschen hoogleeraar doen ons te meer beslisten: Het protestantisme is niet het ware christendom, maar een menschelijke afzwaling daarvan.

Onze schulden.

De regeering heeft beloofd binnen een paar dagen de oorzoningen neer te regeeren. Het zou heel interessant zijn te vernemen hoe het met onze nationale schuld gelegen is.

Tot nu toe kregen wij die gelegenheid daarover het eene en het andere te vernemen, bijvoorbeeld uit den mond van Minister Houtart toen deze den 19 Augustus beloofd hield te Verviers en over veertien dagen te Doornik.

Wij hebben almaar vernomen dat het gevaar van bankroet, dat ons in Mei 1926 bedreigde, groote deels voorkwam uit onze reusachtige Staatsschuld, en bijzonderlijk uit deze die op korten termijn, en minder dan 1 jaar, moest betaald worden. De Schatkistbons, die dan in omloop waren en weldra vervallen zouden, hellepen tot ongeveer 6 miljard. En de schatkist was ledig om ze uit te keeren.

Goddank! de kwestie der schatkistbons is bijna geregeld. De laatste 200 millioen die in het land overbleven, zullen in 1929 uitbetaald worden en de 50 millioen dollars die in het buitenland op korten termijn waren geleend, zijn reeds vereffend. Voor de 600 millioen interprovinciale bons, die in 1929 vervallen, ligt het geld gereed.

En de sommen die de Staat aan de Nationale bankinstellingen schuldig stond, worden regelmatig afgekort of geheel uitbetaald.

Het financieel herstel van het land gaat dus goed voor uit! en met voldoening heeft [illegible] buiten de scheidsrechter met Ansiele aan 't hoofd — vernomen dat de beloftenen wekdra zullen kunnen vermindert worden.

De heer Houtart vraagt nog een jaar geduld op en zo voorwaarde dat het kiezersloorps hem de naaste jaar in zijne pogingen zou ondersteunen en het bewind niet in socialistische handen zou geven bij de aanstaande algemene verkiezingen.

In het uitbetalen onzer schulden zijn wij dus goed aan den gang. In anderhalf jaar, van Mei 1926 tot het einde van December 1927 waren deze al verminderd niet ongeveer drie milliard. En het spreekt van zelf dat er geen nieuwe schulden gemaakt zijn. Het is goed te weten, dat door het weergeven van die 3 milliard een jaarlijksche interest van 165 millioen wordt uitgespaard.

Ondertusschen na den oorlog hebben wij veel geld geleend, en gelijk het altijd gaat [illegible] dan wij bezaten; gewerden weren hoe meer wij leenden hoeveel interest er van ons geeischt werd.

Voor den oorlog vonden wij zooveel geld als wij willen voor [illegible] den oorlog was er niets meer los te maken, tenzij met een intrest, [illegible] dan deze die voor den oorlog bestond, en hij is ook door die in [illegible] van het mogelijke van onze schuldenlast geschuld en betaald worden.

Kan ons in dit zin [illegible] worden gegeven [illegible] geeldan verwerft.

De Minister heeft verleden [illegible] verklaarde, hij zijn onzichtbaar [illegible] van zijnen voorgangers die ons [illegible] in sommige kringen aangeteekend te worden, altijd naar meerdere en nieuwere uitgaven stuwen. Men vraagt ze bijzonder bij de socialisten en helgeen onlangs gebeurd is met het instellen van het Zoogenaamd Fonds tot het betuitigen van den vrgen tijd, sonnt dat de regeering zich soms op den gevaarlijken weg laat medesleepen. Het ware honderd maal beter al het beschikbare geld tot het afbouwen onzer schuld te gebruiken.

Onze schuld bedraagt nu nog 50 milliard 192 millioen, in 1919 was zij 1 milliard. Het verschil tusschen de beide sommen is ontstellend.

— Maar zult gij opwerpen, onze schuld is geen zorgwekkende, de Staat is rijk, hij heeft goud in zijne kassen, hij heeft goud in zijne papieren franken gerekend, terwijl onze vooroorlogsche schuld in gouden franken werd geschat. Het huidig cijfer moet dus met 7 verdeeld worden: en zoo komen wij feitelijk tot een bedrag dat slechts met de helft grooter is.

Er valt schrijnelijk veel te zeggen op de manier waarop de papieren franken, die voor den oorlog eene volle goudwaarde hadden op het zevende er van zijn nedergedrukt.

Eerst en vooral bedraagt onze schuld van 56 milliard papieren franken, 8 milliard goudfranken, het is te zeggen met de helft meer dan in 1914, maar 60 ten honderd meer dan voor den oorlog de 4 milliard waren allen goudfranken. — Het verschil is geen kleinigheid.

Bovendien hebben wij gedurende en na den oorlog onze leeningen aan veel slechter voorwaarden moeten aangaan en zeer hooge intresten moetenbeloven. Het is juist de last der intresten, ongeveer 3 milliard, die ondragelijk wordt. En met hetzelfde geld zouden wij in 1914 den intrest van 11 milliard betaald hebben. In andere woorden, de last, die op ons weegt, is veel meer dan verdubbeld, en wij mogen niet vergeten dat ons land doodarm uit den oorlog is gekomen.

De waarheid is dat wij schier onder den last bezwijken en dat er verzachting moet toegestaan worden. Om dien last te verminderen is er echter geen ander middel dan het aflossen van de schuld zelf, dat ons den intrest sparen doet en bijgevolg zooveel mogelijk doet vooruitgaan. Wie zijn schulden betaalt, verarmt zich niet: wel integendeel.

In plaats van onze gelden aan allerlei werken en instellingen te schenken, waarvan voor sommige het nut betwist kon worden, zou men beter doed dit geld aan aflossing te besteden.

Maar zegt dit eens aan de Kamerleden!

BUITENLAND

NEDERLAND.

EEN TREFFEND WEERZIEN. — Zekere W. Wolthuis te Dusseldorf, Nederlander en afkomstig uit Roermond, werd voor vier jaar, wegens werkeloosheid ingevolge het vestigingskontrakt uit Duitschland uitgezetten. Op zoek naar werk trok hij naar Frankrijk waar hij omzwierf in den Elzas en Lotharingen. Zijn vrouw en twee kinderen bleven voorlopig te Dusseldorf, tot hij werk zou gevonden hebben. Dit lukte echter maar steeds niet en van schrijven aan zijn vrouw kwam 00? weinig. De man verbeet den moed en bleef aan het dolen. Vier jaren lang! Zijn vrouw, die ongevijfd haar huwelijk met W. van Nederlandsche nationaliteit gewonden was, (zij was geboren Duitsche) werd door het Duitsche rijk voorloopig ondersteund. Tenslotte begonnen de Duitsche overheden echter aan de goede bedeelingen van haar man te twijfelen en daar zij mans Nederlandsche was, werd ook haar ten slotte te kennen gegeven, dat zij het land verlaten moest. Aan het grenskomiteit verklaarde zij naar Roermond te willen gaan om van daaruit na vraag te laten dien naar haar man. Over Venlo kwam ze dan aan. Dinsdagavond te Roermond, waar de kommissaris van politie zich met het onderzoek belaste. Het was dudelijk dat het Nederlandsche Rijk voor haar moest opkomen. Men zou een onderzoek instellen naar het verblijf van haar man.

Terwijl de vrouw, die in tamelijk verwaarloosden toestand verkeerde, met haar twee kleinen van 10 en 4 jaar, nog bij den kommissaris vertoefde, meldde zich heneden in het bureel een man aan, die verklaarde W. te heeten, en al heel spoedig bleek het, dat hij de man was, dien men wilde opsporen. Een konfrontatie zou het bewijzen. Toen men hen beiden samenbracht speelde zich in het bureel van den kommissaris een hartroerend tooneel af. De man kon het maar niet vatten, dat het werkelijkheid was, helgeen hier gebeurde. De vrouw, die veel geleden had, brak in snikken uit, evenals het oudste kind, dat zijn vader herkende en op wiens gezichtje vreugde en angst te lezen stond. Ook de omstaanders geraakten onder den indruk van dit onverwachte treffende weerzien na vier lange jaren van omdoling. Door een zelfde gedachte geleid trok de een van uit Duitschland, de andere uit Frankrijk op, en beiden troffen elkaar op het oogenblik dat beiden elkaar ver weg waanden. Het gezin is voorloopig bij familieleden ondergebracht.

RUSLAND.

RUSLAND BEREIDT ZICH VOOR OP EEN NIEUWEN OORLOG! — In 1928 heeft de Sowiet-Republiek haar weermacht uitgebreid met twee territorale divisies. De afdeeling tanks en beheningsmanschappen is ongeveer verdubbeld. Er zijn vier nieuwe smaldeelen bombardementsvlieguigen gevormd, acht compagnies luchtafweergeschut en twee torpedobootsmaldeelen Het aantal gevechtsvlieguigen is aanmerkelijk uitgebreid.

Men heeft een afzonderlijk institut in het leven geroepen om den chemischen oorlog voor te bereiden; afzonderlijke stormtroepen worden geschoold voor de gasaanvallen. De afdeeling geschut is verdubbeld en er zijn nieuwe mitrailleurs-afdeelingen gevormd.

In de grenstsistrikten zijn nieuwe strategische spoorwegen en groote autowegen aangelegd. De studenten en boerenorganisaties worden militair geschoold. De jeugdorganisaties der Roode Pioneren hebben zelfs groote oefeningen gehouden, waarbij de volkscommissaris van het krigswezen, Woroschilow, tegenwoordig was. Zelfs op de scholen wordt aan jonge boerendochters onderricht gegeven in de behening van machinegeweren.

Volgens officiele opgaven telt het roode leger 562.000 man, maar in werkelijkheid bedraag hun aantal 1.562.000 man, waarbij de talrijke vrouwelijke regimenten en jeugdorganisaties niet zijn meegerekend.

Al wat rood is dweept met den vrede — om de denigmieterij kracht te geven; want zoo er in Europa nog eenig oorlogsgevaar dreigt, is het in rood Rusland.

ZUID-AFRIKA.

KLOKSLAG. — In Zuid-Afrika wordt een vogel aangetroffen, die een geluid doet hooren dat gelijkend op een klokgeslag en tot op een uur afstand gehoord wordt. De Kampioenen of klokvogel, aldus zijn naam, laat een klokslag hooren, wacht een minuut en dan slaat hij weer een slag. Hij is spierwit en niet veel grooter dan een gewone duif. De kop is versierd door een hoornachtig uitwas, dat ongeveer zeven centimeters in de hoogte gaat, als de vogel zijn klokslag laat hooren. Dit uitsteksel, dat in verbinding staat met het verhemelte, schijnt het bord te zijn, dat aan het geluid, hetwelk de vogel maakt, den klank van klok geeft. Eigenaardig is, dat de vogel zijn klokstem alleen laat hooren, als alle vogels zwijgen.

HONGARIE.

EEN VIJFJARIG REKENWONDER. — Bij een impressario te Budapest verscheen dezer dagen een vrouw uit Kosice met haar vijfjarig zoontje, Emerich Ivanoso. Het kind schijnt een ware opvolger van den indertijd beroemden wonderknaap Moritz Frank te zijn, die trouwens dit inspannend beroepsleven vaarwel zij en thans huisknecht te Budapest is. De kleine Emerich vermenigvuldigd in weinig minuten uit het hoofd getallen van vijf cijfers, berekend uit de nursbelheid van een beweging oogenblikkelijk den tijd die voor een kilometer gebruikt wordt, verheft getallen van drie en vier cijfers onverwijld in het kwadraat of de derde macht, maar houdt zijn rekenmethode geheim en als hij bemerkt dat men op hem let, dempt hij zijn gewoonlijk halfluid gedane berekening.

Natuurlijk houdt hij er tal van kunstgrepen voor het snelrekenen op na. Hij rekent in het Hongarisch, Duitsch en Tchekisch. Kort geleden is het ventje aan de Universiteit te Brunn onderzocht, waar men verklaarde dat men hier een pathologisch geval had en dat de jongen een vermutig ontwikkeld geheugen heeft. Thans wil men het knaapje in een schouwburg laten optreden.

FRANKRIJK.

BIJ DEN HAARKAPPER. — BLINDE WORDT ZIENDE. — De 3. jarige Jean Laa, gebezigd te Lemade in een mekanieke zagerij waar hij stoker was, werd in 1927 plots bauit terwijl hij aan den arbeid was. Specialisten opereerden hem vergeefs. Om den kost te winnen verkocht de ongelukkige loterijtrieljes in de straten. Vrijdag namiddag haatst was hij bij een haarkapper, die hem het hoofd wasschte. De blinde werd een prikkeling gewaar in zijn oogen. Toen nu de haarkapper het hoofd van den blinde onder een kraantje had gehouden om het schuim met koud water weg te spoe-

Aan onze Geabonneerden.

Het gebeurt soms dat hier of daar geabonneerden ons blad niet ontvangen, of dat het pas eerst Maandag of Dinsdag, in plaats van Zaterdag wordt ter hand gesteld.

Wij begrijpen dat dit zeer onaangenaam is; immers, ieder een verlangt zich Zondag met de lezing van zijn blad onledig te houden.

Wij laten dan ook aan onze geachtte lezers en lezeressen weten, dat ons blad regelmatig elken **Vrijdagavond** op het postbureel wordt afgegeven dat **wij geene schuld hebben** aan deze onregelmatigheden, die enkel toe te schrijven zijn aan **nalatigheden** van het postbestuur.

Deze week ontvingen onze geabonneerden van Hex, Vechmael en Horpmael, bedlend door het postbureel Hex, eerst Dinsdag ons blad. Een onderzoek door ons ingesteld, wees uit dat het postbureel van Tongeren, het pak bladen voor het bureel van Hex bestemd, niet verzonden had en tot Maandag had laten liggen.

Wij verzoeken al onze geabonneerden die den POSTRIJDER niet op tijd ontvangen, eerst navraag te doen aan hunnen briefdrager, en ons daarna te verwittigen. Wij gelasten ons het noodige te doen om deze onregelmatigheden te voorkomen, die zeer onaangenaam zijn zoowel voor onze lezers als voor ons.

DE REDACTIE.

MENGELWERK van «DE POSTRIJDER».

— 13 —

GELOOF EN LIEFDE

Geschiedkundige Ridderroman

UIT DEN EERSTEN KRUISTOCHT.

X.

Alvorens voor goed van de helden van ons vernaal afscheid te nemen, zullen eenige woorden geschiedenis niet overbodig wezen.

Terwijl de Arabiers over Palestina heerschten, genoten de bezoekers van het Graf onzes Heeren, aangestroomd uit het westelijk gedeelte van Europa, eene volledige vrijheid, een onafgebroken tijdstip van zoeten vrede. De hongerigen werden gespijsd, de naakten gekleed, de vreemdelingen geherbergd. Aldra bouwden de Christenen, te Jeruzalem verblijvende, bidplaatsen, kloosters en bijzondere huizen, tot verpleging voorbestemd, zonder dat hun ooit eenig verzet dwarsboomde. Bezijden de wegen, die naar de plaats der bedevaart leidden, verrezen woningen, waarin de pelgrims van vermoeienissen der lange reis konden uitrusten en versche krachten putten tot het voltrekken van den ondernomen boettocht. Duizenden en duizenden geloovigen zakten ieder jaar op de H. Stad af. Eene nieuwe bron van handel, welvaart en bloei had zich voor het land geopend; de voortbrengsels van het Oosten werden er met die van het Westen geruild en de handel breidde zich op verbazende wijze meer om meer uit.

Dan de kaart keerde. De Turken, die reeds Klein-Azië aan hunne macht hadden onderworpen, hielden het oog op het welvarend Palestina gemunt, en aangevoerd door Malek-Schah veroverden zij het land en zetten zij er zich als heer en regeerder neer, tot hun eigen nadeel en barbaarschheid. Dit ruw en woest volk, afkomstig van den Oosterlijken oever der Kaspische Zee, moest kwellen om te kwellen, dooden om te dooden. Welhaast schuwren de vreemdelingen dien grond eens zoo vruchtbaar en gelukkig, en de handel ging heel en gansch te niet, het spook der ellende dreigde gansch de vroegere welvaart en weelde te vernietigen. De bedevaarders hadden de ongehoorde knevelarijen te verduren: zij werden bespot en schimpachtig nagebootst in hunne aanroeping van het Kruis, hunne godsdienstige oefeningen werden gestooid, de geestelijken gekwelen en vervolgd en de kroon, op hunne tiranniij geplaatst, was voorzeker het eischen van een zwaar tolgeld aan elken vreemdeling, die Jeruzalem wou binnentreden. De pelgrims, gemeenlijk van krachten uitgeputten onderwege door Turksche bandieten van hunne laatste reispenningen beroofd, moesten zich dus tevreden houden met de tinnen en koepels van Jeruzalem van verre te aanschouwen en daarna, met eene twijfelachtige hoop van nog ooit den geboortegrond te zullen wederzien, den terugtocht aanvangen. Hoe pijnlijk zulks die van godsdienstmin blakende boetdoeners moest vallen, hoeft geen betoog. De hoofdzaak ondertusschen der Turken ging eindelijk zoo ver, dat de Griekische keizer van Constantinopel bij paus Gregorius VII om hulp smeekte, en hem bad een einde te doen stellen aan de gruwelen van den vreemden overheerschers.

De wecklachten, het hulpgesmeke der geloovigen, zoozeer in hunne heiligste belangen gekrenkt, vonden weerklank tot bij hunne stamgenooten.

Gansch westelijk Europa ontstak in verbolgenheid, begeerde niets beters dan de onteering van het H. Graf te wreken. Ongeregelde toepen van Italianen en Duitschers, — later Vlamingen en Engelschen — trokken in vurige begeestering naar Jeruzalem op. Edoch, zonder genoegzame voorzorg, zonder voldoende voorbereiding zonder dit taai geduld, voor dergelijke reizen gevergd, weinig of niet met den weg bekend, dwaalden zij van de rechte baan af en zwierven doelloos in onbekende streken rond. Vroeger stonden de wegen afgezaand met kruisen, er door eene godvruchtige hand geplaatst, maar ook deze volstrekt onmisbare richtingsteekens waren gevallen onder de bijl des overmoedigen barbaars. Honderden bij honderden pelgrims bezweken onder de vermoeienissen, ontkwamen van gebrek; gansche karavanen werden gedood door eigenaars, wier zij, door den hongersnood gedreven, poogden te bestelen. Het getal, dat in de diepse ellende Constantinopel bereiken kon, was nietsd kleen en dan nog moesten zij aldaar de bittere begoocheling ondergaan. Ze zouden hunnen nood klagen bij den keizer en baden hem om bescherming en onderstand. Maar Alexius, die van het wisten een duchtig, welingericht leger verwachtende was, verschoot niet weinig van zulke dreigende gehavende bende voor hem te zien verschijnen; zonder talmen trachtte hij zich zoo gauw mogelijk van de lastige bezoekers te ontdoen en stuurde allen langs Azie naar den huiselijken haard weer. Daarenboven wogen de bedevaarders eene zware beschuldiging, dewelke in de oogen van den keizer geene genade vinden kon. In hunne onwetendheid en overdreven iever achtten zij het niet alleen noodig de Turken te gaan bevechten, ook de Joden aanzagen zij voor vijanden, vermits zoo redeneerden zij, dezen Jezus-Christus gekruisigd hadden; met blinde drift dooden zij, in de Rijnstreek, duizenden weerlooze Joden en slechtten hunne woningen. Betreurenswaardige voorvallen, die dien kruistochten erg nadeel berokkenden!

Men ziet het, Wilfried's karavaan was alleen niet als slachtoffer der gevaarlijke onderneming gevallen.

Het heldhaftig optreden van Godfried van Bouillon bracht de eerste geregelde kruisvaart tot stand. De afwezigheid der vorsten van eersten rang werd ruim vergoed door het optreden van prinsen van tweede schakelte. Eustachius en Boudewijn sprongen hunnen broeder, Godfried, edelmoedig ter zijde; Tancredo, hun neef, Robrecht, graaf van Vlaanderen, Hugo van Vermandois en meer anderen, die de kern van den edelstand uitmaakten, sloegen zich bij hen aan. Het leger werd verdeeld in afdeelingen en onder het bestuur van eenen bevelhebber geplaatst. Dezelfde behandelde men wijs en voorzichtig en was men beter bestand tegen honger en gebrek. Elke bende koos een verschilligen weg; de eenen vertrokken te lande; anderen te schep.

Constantinopel was aangewezen als verenigingspunt. Daar vergaderd, rekende men ten 600.000 man sterk!

De gevechten in Klein-Azie en Syrie gebeurd, kostten duizenden menschenlevens; er ontstonden ziekte, te Antiochie uitgebroken, maande alleen vijftig duizend pelgrims weg.

Ondanksig hier bijna te zeggen, dat Wilfried, na volkomen herstelling en zijne krachten herwonnen te hebben, zich bij de christene legerschaar had begeven, en koot wat kost naar Jeruzalem wilde.

Maria had zich bij de andere edelvrouwen geschaard, die het leger, evenals zoovele Zusters van Liefde, overal volgden en op het slagveld de gekwetsten, gelijk moeders hunne kinderen, teerhartig bijstonden.

Na eene reeks van bloedige oorlogen en onbeschrijfelijk lijden kwam eindelijk de pelgrimsschare op den top van een hooren heuvel en de heilige Stad het dadelijk van hun leven, rees voor hunne oogen op, het heerlijkste panorama, welk oot een christen droomen of bezingen kon, ontvouwde zich in de vlakte. Eene heilige ontroering vreegelkoon aan; van aandoening ween ook, vielen zij op de knieen, kusten en besproeiden zij den dunbaren grond met heete tranen; de armen opgeheven riepen zij: «Jeruzalem! Jeruzalem!» Godfried plantte op den berg van Calvarie den wuivenden standaard der kruisvaart en kroet zijne soldaten toe: «Leg uwe schoeisels af, want de plaats waar gij staat is heilig!»

Nog slechts vijftig duizend krijgslieden was de christene keurbende sterk en de stad (omrind roodgenom muur zoo dik, dat men er gemakkelijk met eenen wagen, met vier paarden bespannen, kon oprijden) beschikte over een veertig duizend gewapende Turken. Vijf volle dagen wachtte men zonder iets aan te durven. Bij het morgenkrieken van den zesden waagden zij een stormloopen, dat evenwel mislukte. Zulks ontmoedigde hun echter niet, maar zij besloten geduldig te wachten en den ledigen tijd tot het vervaardigen van allerlei krijgstuig te benuttigen. Een gelukkige gedachte deed hen het plan opvatten van twee sterke, rollende torens in hout op te bouwen. Gewis, hadden deze voorwerpen bij de eerste besprenging in hunne macht geweest de stad te beoorlogen hun alreeds toe. Na vijf maanden wachtens bestond men tot eene gedachten aanval. Het leger ging, processiewijs, dreunend onder het zingen van psalmen en gebeden, rondom te stad. Op den Olijfberg, daar van waar de Goddelijke Zaligmaker zich ten hemelopklom, bleef al indrukwekkende stoet stil om de predikatien en de laatste opwekkingen te aanhoren en den zegen der geestelijkheid overheden te ontvangen.

Gebeed den dag historende men met onwetroffen hardnekkigheid en wijs beleid de reuzenmuren der Stad Christi. De nacht brachten in weinig tusschenpoos 's Andereindans herbeeld van weder zijden het gevecht. Eindelijk eenmaal een der rollende torens dicht genoeg bij den muur om eene valbrug neder te laten. Lethold en Engelbert van Jeruzalem, twee gebroeders, Godfried en Robrecht van Vlaanderen spanden de eerste op den muur en bonden zich geduig bindende: «God wil het! God wil het!» eenen weg tot in de stad. Lijk een bieenzwerm volgden de kruisvaarders hunne oversten door de gepende bres.

Zulks viel voor op een Vrijdag, (15 Juli 1099), om drie uren van den namiddag, zijnde juist het oogenblik dat de Heiland op Golgotha, de ziel aan zijnen hemelsche Vader wedergaf.

Die dag was een dag van gruwel, van ach en van wee! Duizenden Oosterlingen werden gedood, maagden en knapen verbrand, vrouwen versmacht in het bloed hunner mans. De wraak gekoeld, de slachting geeindigd, begon de boete. Verslonden in het gebed, de armen op de borst, bezochten de veroveraars het Graf van Christus en richten zij eene dankprocessie tot andere heilige plaatsen in. De geschiedschrijvers verhalen, dat een ridder het waarachtig Kruis van den Zoon Gods door de Turken verstoken gevonden had en men het in triomf ronddroeg.

Acht dagen nadien had Jeruzalem nagenoeg zijn gewoon uitzicht hernomen. Men ging over tot het kiezen van eenen konnig. met genoeg wilskracht begaafd om de teugels van het geschokt en troebel bewind te mennen. 's Volks keus viel op Robrecht van Vlaanderen, doch deze weigerde de waardigheid, vermits hij verlangde weer te keeren. Alsdan riep men Godfried van Bouillon tot koning van Jeruzalem uit. Maar de heldhaftige christene verwierp bakkering den titel van «Koning» en verlanderde hem in «Verdediger van het H. Graf». Wanneer hem de koninklijke eerebewijs werden aangeboden weigerde hij nagenaals en sprak deze schoone onsterfelijke woorden uit: «Het betaamt niet, dat ik eene gouden kroon drage op de plaats waar mijn Zaligmaker eene kroon van doornen droeg».

XI.

Nooit had de zon vriendelijker Vlanderens bodem beschenen. Alles was er met de ontluikende lentepracht gekoud en als hoorschapen in een uitgestrekten lusthof. Aanlokkend lachte het schilderachtige oord W... van uit een molligen geoentenlaak den heelen omtrek toe. De spitse naald, bekroond met het gulden haantje van den ranken toren der nedenge dorpskerk schoot statig in de lucht op en flikkerde met helderen glans in de zonnestralen.

Aan den voet des kerktorens, ten dom de eenvoudige bidplaats, ligt de doodenakker. Wat is hier alles eentoonig, geheimzinnig en doodstil. Niets dat den samenhang van het geheele verbreekt, niets, dat de rustden eerbied voor dezen, die hier den eeuwigen slaap sluimeren stoot. Een zoel windje aarzig in de treurwilgen; buigt op de zerken, madelieven en vergeet mij nietjes; neigt het loover van den slanken cipreesboom tegen het koude marmer van praalgraven en verhevene zuilen; doet de lange grasijlen de lomp gesmedene houten kruisjes streelen en kussen. In bonte menagerie staart het oog op rijke gesteenten, prachtige kunststukken, en arme grafsteden. Eene geheimzinnige stem spreekt hier van sterven en eeuwigheid, van hoop op een beter Vaderland: alles toont hier de broosheid van 's menschens leven, wijst op de tijdelheid der wereldsche grootheid: de rijke weekeraar ligt er nevens den ellendigen bedelaar, jeugd en ouderdom zijn er ongekend. Eene huivering doorloopt de leden